

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра психологічного консультування і психотерапії
Кафедра педагогіки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор
з науково-педагогічної роботи

_____ Антон ПАНТЕЛЕЙМОНОВ
« _____ » _____ 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПЕДАГОГІКА І ПСИХОЛОГІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ

рівень вищої освіти: другий (магістерський)

галузь знань: 10 природничі науки

спеціальність: 104 фізика та астрономія

освітня програма: педагогіка і психологія вищої школи

вид дисципліни: обов'язкова

факультет: фізичний

2020/2021 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету психології

« » _____ 2020 року, протокол № _____

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: ДРУГАНОВА Олена Миколаївна, доктор педагогічних наук, професор

Програму схвалено на засіданні кафедри педагогіки
Протокол від « » _____ 2020 року № _____

В. о. завідувача кафедри педагогіки

_____ Оксана ЖУКОВА
(підпис)

Програму погоджено методичною комісією:
факультету психології

Протокол від « » _____ 2020 року № _____

Голова методичної комісії

_____ Юлія ГІМАЄВА
(підпис)

Програму погоджено методичною комісією фізичного факультету
Протокол від «.....» _____ 2020 року № _____

Голова методичної комісії фізичного факультету

_____ Микола МАКАРОВСЬКИЙ
(підпис)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Педагогіка і психологія вищої школи» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів фізичного факультету зі спеціальності 104 – «Фізика та астрономія».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є поглиблення уявлень щодо психолого-педагогічних особливостей освітнього процесу у вищій школі та забезпечення професійної підготовки педагогічних кадрів для закладів вищої освіти.

Програма навчальної дисципліни складається з таких розділів:

1. Загальні засади педагогіки й психології вищої школи
2. Теоретичні питання організації освітнього процесу у вищій школі

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни полягає у формуванні у здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти здатності розв'язувати складні задачі і проблеми з педагогіки й психології вищої школи у професійній діяльності та в процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- формувати у здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- формувати здатність генерувати нові ідеї (креативність);
- формувати здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми;
- формувати здатність користуватися основними джерелами наукової інформації, у тому числі базами даних та науковими публікаціями для вирішення професійних завдань;
- формувати здатність організовувати навчальний процес та проводити практичні і лабораторні заняття з фізичних та астрономічних навчальних дисциплін у вищих навчальних закладах.

1.3. Кількість кредитів – 3 (денна форма).

1.4. Загальна кількість годин – 90 (денна форма).

1.5. Характеристика навчальної дисципліни

Нормативна
Денна форма навчання
Рік підготовки
1-й
Семестр
1-й
Лекції

32 год.
Практичні, семінарські заняття
Не передбачено навчальним планом
Лабораторні заняття
Не передбачено навчальним планом
Самостійна робота
58 год
Індивідуальні завдання
Не передбачено навчальним планом

1.6. Заплановані результати навчання:

- Знання і розуміння основ організації навчального процесу у вищій школі, теоретичних і психолого-педагогічних основ управління процесом навчання, основ методики викладання фізичних та астрономічних навчальних дисциплін у вищих навчальних закладах, сучасних методів моніторингу та діагностики якості освіти.

- Володіння державною та іноземною мовами на рівні, достатньому для вільного спілкування з професійних питань та презентації результатів власних досліджень.

- Використовувати бібліотеки, інформаційні бази даних, інтернет ресурси для пошуку необхідної інформації.

- Знаходити шляхи швидкого і ефективного розв'язку поставленого завдання, генерування ідей, використовуючи отримані знання та навички.

2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Розділ 1. Загальні засади педагогіки і психології вищої школи

Тема 1. Педагогіка і психологія вищої школи, їх предмет, завдання та методи дослідження. Педагогіка і психологія вищої школи як наукової галузі знання: об'єкт, предмет, понятійно-категоріальний апарат, зв'язок з іншими науками. Методологія педагогіки й психології вищої школи, їх рівні. Підходи до вивчення педагогічних і психологічних явищ і процесів. Методи науково-педагогічних і науково-психологічних досліджень.

Тема 2. Вища освіта України, її інституції.

Етапи становлення й розвитку вищої освіти та школи в Україні. Університети як центри розвитку вищої освіти і науки. Загальні засади побудови сучасної системи вищої освіти в Україні та її структура. Закон України «Про вищу освіту» (2014 р.), його основні положення щодо організації педагогічного процесу у закладах вищої освіти.

Тема 3. Студент як суб'єкт освітнього процесу у вищій школі. Психологічні особливості студентського віку. Типологія студентів (Б. Ананьєв, С. Солодухо, В. Лісовський та ін.). Суперечливості та кризи студентського віку. Адаптація студента до навчання у вищій школі. Діалектика становлення і розвитку студентського колективу: академічної групи, курсу, факультету.

Тема 4. Психолого-педагогічні особливості професійної діяльності викладача у вищій школі. Особливості діяльності викладача ЗВО. Структура і функції педагогічної діяльності. Авторитет викладача. Професійно-педагогічне спілкування й типологія особистості викладача вищої школи. Сутність, складові та зміст педагогічної культури викладача ЗВО. Педагогічна техніка, особливості її прояву в діяльності викладача вищої школи.

Розділ 2. Теоретичні питання організації освітнього процесу у вищій школі

Тема 5. Дидактика вищої школи, її становлення та розвиток.

Дидактика як галузь педагогіки вищої школи. Теоретичні засади навчально-виховного процесу у вищій школі (предмет, об'єкт, закони й закономірності навчання). Зміст освіти у вищій школі.

Тема 6. Процес навчання у закладах вищої освіти. Поняття про навчання. Функції навчання. Регуляція навчальної діяльності у вищій школі: провідні мотиви навчання. Психологічні особливості навчальної діяльності в студентському віці, проблема профорієнтації та професійного самовизначення. Причини неуспішності студентів і шляхи їх усунення.

Тема 7. Форми й методи організації навчання у вищій школі. Поняття форм організації навчальної діяльності у вищій школі. Підходи до класифікації методів навчання, їх оцінка. Контроль успішності навчання.

Тема 8. Лекція як провідна форма й метод навчання здобувача вищої освіти. Сутність, дидактична мета і загальна будова лекційного заняття. Сильні й слабкі сторони лекційних занять. Типи й види лекцій у вищій школі.

Тема 9. Сучасні новітні педагогічні технології. Проблемне навчання у вищій школі. Імітаційні та інтерактивні технології навчання.

Тема 10 Виховна функція вищої школи. Закономірності, принципи й рушійні сили процесу виховання. Характеристика основних принципів виховання. Загальна характеристика змісту, форм, методів, засобів, результатів виховання та їх коригування. Самовиховання як вища форма розвитку особистості.

Тема 11. Розвиток вищої освіти у провідних країнах світу. Основні типи закладів вищої освіти у розвинених країнах світу. Організація навчання й науково-дослідна робота студентів закладів вищої освіти в провідних країн світу. Культура академічної доброчесності в провідних університетах світу й в Україні.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.		л	п	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Загальні засади педагогіки і психології вищої школи												
Тема 1. Педагогіка і психологія вищої школи, їх предмет, завдання та методи дослідження.	10	4				6						
Тема 2. Вища освіта України, її інституції	4	2				2						
Тема 3. Студент як суб'єкт освітнього процесу у вищій школі	8	4				4						
Тема 4. Психолого-педагогічні особливості професійної діяльності викладача у вищій школі	10	4				6						
Разом за розділом 1	32	14				18						
Розділ 2. Теоретичні питання освітнього процесу у вищій школі												
Тема 5. Дидактика вищої школи, її становлення та розвиток	10	4				6						
Тема 6. Процес навчання у закладах вищої освіти	6	2				4						
Тема 7. Форми й методи організації навчання у вищій школі	10	4				6						
Тема 8. Лекція як провідна форма й метод навчання	6	2				4						

здобувача вищої освіти												
Тема 9. Сучасні новітні педагогічні технології	6	2				4						
Тема 10. Виховна функція вищої школи	6	2				4						
Тема 11. Розвиток вищої освіти у провідних країнах світу	4	2				2						
Разом за розділом 2	48	18				30						
Підготовка до заліку	10					10						
Усього годин	90	32				58						

4. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Не передбачено навчальним планом.

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ теми	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	Форма контролю
1	Тема 1. Педагогіка і психологія вищої школи, їх предмет, завдання та методи дослідження. Самостійне опрацювання теоретичного матеріалу лекційного заняття. Складання тематичного психологічного словника.	6	Поточний контроль: комбіноване опитування
2	Тема 2. Вища освіта України, її інституції. Самостійне опрацювання теоретичного матеріалу лекційного заняття з використанням рекомендованих джерел інформації.	2	Поточний контроль: комбіноване опитування
3	Тема 3. Студент як суб'єкт освітнього процесу у вищій школі. Самостійне опрацювання теоретичного матеріалу лекційного заняття. Укладання й розв'язання професійних ситуацій.	4	Поточний контроль: перевірка розв'язання професійних ситуацій
4	Тема 4. Психолого-педагогічні особливості професійної діяльності викладача у вищій школі. Самостійне опрацювання теоретичного матеріалу лекційного заняття. Укладання й розв'язання професійних ситуацій	6	Поточний контроль: перевірка розв'язання професійних ситуацій
5	Тема 5. Дидактика вищої школи, її становлення та розвиток	6	Поточний контроль:

	Самостійне опрацювання теоретичного матеріалу з використанням рекомендованих джерел інформації. Підготовка до контрольної роботи		успішність виконання самостійної роботи
6	Тема 6. Процес навчання у закладах вищої освіти. Самостійне опрацювання теоретичного матеріалу з використанням рекомендованих джерел інформації. Підготовка до контрольної роботи.	4	Поточний контроль: успішність виконання контрольної роботи
7	Тема 7. Форми й методи організації навчання у вищій школі. Самостійне опрацювання теоретичного матеріалу з використанням рекомендованих джерел інформації. Підготовка до контрольної роботи	6	Поточний контроль: успішність виконання контрольної роботи
8	Тема 8. Лекція як провідна форма й метод навчання здобувача вищої освіти. Самостійне опрацювання теоретичного матеріалу з використанням рекомендованих джерел інформації. Підготовка до контрольної роботи	4	Поточний контроль: успішність виконання контрольної роботи
9	Тема 9. Сучасні новітні педагогічні технології. Самостійне опрацювання теоретичного матеріалу лекційного заняття. Виконання завдань самостійної роботи. Підготовка до контрольної роботи	4	Поточний контроль: успішність виконання контрольної роботи
10	Тема 10. Виховна функція вищої школи. Самостійне опрацювання теоретичного матеріалу лекційного заняття. Виконання завдань самостійної роботи	4	Поточний контроль: успішність виконання завдань самостійної роботи
11	Тема 11. Розвиток вищої освіти у провідних країнах світу. Самостійне опрацювання теоретичного матеріалу лекційного заняття. Виконання завдань самостійної роботи.	2	Поточний контроль: успішність виконання завдань самостійної роботи
12	Підготовка до заліку	10	Залік
13	Разом	58	

6. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ (не передбачені)

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Програмою передбачено наступні методи навчання:

– *лекції*, спрямовані на поглиблення теоретичних уявлень щодо психологічних та педагогічних явищ, процесів, законів, закономірностей, уявлень про понятійно-категоріальний апарат з педагогіки та психології вищої школи. Лекції читаються методом проблемного викладання та методами діалогового характеру (бесіди, дискусії тощо), що дає змогу організувати діалог з аудиторією;

– **самостійна робота**, яка передбачає підготовку студентів денного та заочного відділення до лекцій (протягом семестру або на сесії) та виконання декількох видів самостійної роботи, які повинні бути складені у визначений викладачем термін.

– **консультація** – форма індивідуальної роботи студента із викладачем, спрямована на вирішення труднощів, які виникли під час вивчення лекційного матеріалу та самостійної роботи, або за наявності бажання студента отримати більш поглиблене знання стосовно предмету навчальної дисципліни.

У процесі організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти застосовуються й **методи стимулювання і мотивації навчання**, що сприяють розвитку майбутнього фахівця як критичномислячої, творчої особистості з урахуванням її індивідуальних особливостей.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

У якості поточного контролю передбачено оцінювання самостійної роботи. Самостійна робота передбачає виконання таких видів самостійної роботи, які розподілено окремо за кожним розділом:

за розділом «Загальні засади педагогіки і психології вищої школи» завдання полягають у

- складанні короткого словника з психології вищої школи, який ознайомлює з основною термінологією;
- створенні 2 ситуаційних професійних задач, їх аналізу й шляхів розв'язання із наведенням аргументів.

За розділом «Теоретичні питання освітнього процесу у вищій школі» пропонуються такі види СРС:

- *підготовка до контрольної роботи з розділу 2, яка містить 10 питань з відкритими відповідями.* Кожен студент письмово відповідає на 2 питання, що заявлені в обраному ним варіанті. Даний вид роботи спрямований на закріплення лекційного матеріалу та перевірку якості самостійного вивчення теоретичного матеріалу (додаток 2);
- *розробка плану-конспекту нетрадиційного лекційного або семінарського заняття з використанням новітніх педагогічних технологій за змістом дисципліни «Педагогіка вищої школи» (у формі презентації).*

У якості підсумкового контролю з дисципліни передбачено складання заліку. Залік є письмовою роботою, яка складається із двох завдань. За кожним з 2-х розділів передбачено виконання завдання. Кожне завдання оцінюється у 20 балів. Сумарно можливо отримати 40 балів за роботу з дисципліни.

Роботу розподілено на варіанти. Номер варіанту роботи може бути закріплений за студентом шляхом випадкового вибору або за вибором викладача.

Критерії оцінювання самостійної роботи
(за розділом «Загальні засади педагогіки й психології вищої школи»)

Укладанні короткого *словника з психології вищої школи*, який ознайомлює з основною термінологією оцінюється сумарно у 10 балів.

Створення ситуаційної задачі засноване на цілісному розумінні матеріалу першого розділу та оцінюється у 10 балів (10x2), які розподіляються на 7 бали за зміст роботи та 3 балів за своєчасність виконання роботи.

Критерії оцінювання психологічного словника і розв'язання ситуаційної задачі

Показник, що оцінюється	Критерії оцінювання
Своєчасність 0-3	Робота складена у встановлений термін. У разі складання роботи після встановленого терміну бали за своєчасність не виставляються.
Зміст роботи 0-7	<ul style="list-style-type: none"> - самостійність виконання (у разі доведеного плагіату бали за роботу анулюються); - повнота, грамотність і коректність розкриття основних положень; - творчий підхід до постановки і реалізації завдання; - відповідність формальним критеріям (структура, послідовність, логічність, мовна грамотність, якість оформлення тощо). - вміння застосовувати теоретичні знання для рішення практичних завдань.

Критерії оцінювання самостійної роботи

(за розділом «*Теоретичні питання освітнього процесу у вищій школі*»)

Розробка плану-конспекту обраного заняття оцінюється у 20 балів

Критерії оцінювання плану-конспекту навчального заняття (у формі презентації)

Показник, що оцінюється	Критерії оцінювання
Своєчасність 0-5	Робота складена у встановлений термін. У разі складання роботи після встановленого терміну бали за своєчасність не виставляються.
Зміст роботи 0-15	<p>15-10 балів – Презентація повністю відповідає змісту теми. При її оформленні дотримано вимоги естетичного та технічного оформлення, орфографічного стандарту. Оптимальна кількість слайдів. Список використаної літератури актуальний й презентує результати останніх розробок. Зміст презентації не дублює повідомлення здобувача, а лише його доповнює, забезпечує легкість сприйняття теми. Наявні графіки, таблиці, анімації.</p> <p>10-5 балів – Презентація не повністю відповідає змісту теми через її смислове наповнення та невідповідну кількість слайдів. Список літератури достатній, але не узагальнений,</p>

	<p>що робить презентацію поверхневою, а доповідь багатослівною і необ'єктивною. Наявні графіки, таблиці, анімації не до кінця обґрунтовані.</p> <p>5-1 бал – Презентація мало відповідає змісту теми через її смислове наповнення та невідповідну кількість слайдів. Порушення вимог естетичного та технічного оформлення роботи, орфографічного стандарту. Список використаних джерел має формальний характер й застарілий. Зміст презентації повністю дублює повідомлення здобувача. Відсутні графіки, таблиці тощо.</p>
--	--

Критерії оцінювання контрольної роботи. Оцінювання виконаних завдань здійснюється за 10-бальною системою й враховує: правильність і науковість викладу матеріалу, розкриття понять і закономірностей, точність уживання педагогічної термінології; логічність, доказовість у викладі матеріалу; здатність творчо підходити до розв'язання тих чи інших педагогічних питань; ступінь сформованості інтелектуальних, загальноосвітніх, спеціальних умінь.

Схема нарахування балів:

Поточний контроль та самостійна робота											Разом	Залік	Сума
Розділ 1				Розділ 2									
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11			
5	5	10	10	5	5	5	5	5	5		60	40	100

Максимальна кількість балів, яку студент отримує за виконання усіх завдань самостійної та контрольної роботи складає 60 балів.

Підсумковий контроль.

Студент є допущеним до підсумкового семестрового контролю за умови виконання завдань самостійної роботи та контрольної роботи (мінімальна кількість балів 40).

Критерії оцінювання залікової роботи

Бали за контрольне питання	Критерії оцінювання
18-20	У відповіді повністю розкрито зміст питання. Матеріал викладено логічно, аргументовано, мова є грамотною, науковий стиль викладення матеріалу, вільне володіння термінологічним апаратом дисципліни. У відповіді продемонстровано високий рівень володіння матеріалом, що було викладено на лекціях, та додатковим матеріалом, що винесено для самостійної роботи. Студент демонструє вміння застосовувати теоретичні знання для вирішення прикладних завдань.
13-17	Відповідь досить повно розкриває зміст питання або розкриває основні (найважливіші) аспекти у запитанні, студент володіє термінологічним апаратом дисципліни. У викладеному

	матеріалу студент має помилки із аргументацією відповіді, недостатня логічність та послідовність викладення матеріалу. У відповіді продемонстровано високий рівень володіння матеріалом, що було викладено на лекціях, та середній рівень володіння додатковим матеріалом. Для вирішення прикладних завдань студент використовує певний фрагмент теоретичного матеріалу.
8-12	Відповідь на контрольне питання є неповною, розкриває тільки деякі аспекти навчального матеріалу. Студент припускається помилок у використанні термінології навчальної дисципліни. Рівень володіння матеріалом, що було викладено на лекціях, та додатковим матеріалом є середнім. Студент демонструє слабку інтеграцію теоретичних і практичних знань.
4-7	У відповіді допущено суттєві помилки, які свідчать про незнання лекційного матеріалу або обов'язкової літератури; студент слабо володіє термінологією дисципліни. У прикладних питаннях студент слабо орієнтується, має труднощі із встановленням зв'язку між теоретичними і практичними знаннями.
0-3	Відповідь практично відсутня, студент демонструє незнання лекційного матеріалу або обов'язкової літератури; не володіє термінологією, відсутнє розуміння змісту прикладного завдання та його зв'язок з теоретичними знаннями.

Шкала оцінювання:

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену	для заліку
90–100	відмінно	зараховано
70–89	добре	
50–69	задовільно	
1–49	незадовільно	не зараховано

ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ

За розділом «Загальні засади педагогіки і психології вищої школи»

1. Предмет психології вищої школи, її завдання та основні категорії.
2. Педагогіка вищої школи як наука, її понятійно-категоріальний апарат, завдання, зв'язок з іншими науками
3. Роль психолого-педагогічної підготовки майбутнього викладача.
4. Методи науково-психологічних й науково-педагогічних досліджень
5. Студент як суб'єкт педагогічного процесу. Психологічні особливості студентського періоду (юнацького віку та віку ранньої дорослості).

6. Адаптація першокурсника до навчання у ЗВО, її види та умови ефективності.
7. Фактори, що визначають соціально-психологічний портрет сучасного студента, його професійне самовизначення.
8. Діалектика становлення і розвитку студентського колективу.
9. Типологія стилів педагогічного спілкування.
10. Професійно-педагогічне спілкування й типологія особистості викладача вищої школи.
11. Рольові конфлікти у вищій школі.
12. Соціально-особистісні компетенції викладача вищого навчального закладу.
13. Вимоги до викладача закладу вищої освіти. Особливості педагогічної діяльності сучасного викладача та основні її напрями.
14. Педагогічна культура й майстерність викладача закладу вищої освіти, шляхи їх формування.
15. Професійні компетенції викладача вищого навчального закладу.

За розділом «Теоретичні питання освітнього процесу у вищій школі»

1. Дидактика як галузь педагогіки вищої школи. Теоретичні засади навчально-виховного процесу у вищій школі (предмет, об'єкт, закономірності, принципи навчання).
2. Закономірності й принципи навчання у вищій школі.
3. Мотивація учіння студентів, її види, розвиток та вплив на процес навчання. Регуляція навчальної діяльності у вищій школі.
4. Психолого-педагогічні аспекти організації самостійної навчальної роботи студентів
5. Активізація пізнавальної діяльності студентів у навчальному процесі.
6. Форми, види і засоби навчання у вищій школі.
7. Підходи до класифікації методів навчання, їх оцінка.
8. Лекція як провідна форма навчання студентів.
9. Семінарські, лабораторні, практичні заняття (методика їх організації та проведення).
10. Сучасні педагогічні технології.
11. Контроль та облік результатів навчально-пізнавальної діяльності студентів.
12. Науково-дослідна робота студентів як важливий чинник ефективності професійної підготовки фахівців з вищою освітою
13. Основні типи закладів вищої освіти у розвинених країнах світу.
14. Організація навчання й науково-дослідна робота студентів закладів вищої освіти в провідних країн світу.
15. Культура академічної доброчесності в провідних університетах світу й в Україні.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Выготский Л.С. Педагогическая психология / Л.С. Выготский. – М., 1996. – 270 с.
2. Закон України “Про освіту” [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 23.05.1991 № 1060-ХІІ, редакція від 26.01.2016. – ВВР, 2016, №10.– ст.100. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>.
3. Лекції з педагогіки вищої школи: навч. посібник/ за ред. В.І. Лозової. – 2-е вид., доп. і випр. – Х.: «ОВС», 2010. – 480с.
4. Мороз О.Г., Падалка О.С., Юрченко В.І. Педагогіка і психологія вищої школи Навчальний посібник / За заг. ред. О. Г. Мороза. - К.: Нпу, 2003. - 267 с.
5. Наукові підходи до педагогічних досліджень: колективна монографія / За заг. ред. д. пед. наук, професора, чл.-кор. НАПН України В.І. Лозової. – Харків: Вид-во Віровець А.П. «Апостроф», 2012. – 348с.
6. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи. Навчальний посібник рекомендований МОН України. К.: Центр учбової літератури, 2017 –470 с.
7. Педагогіка і психологія вищої школи: навч.-метод. посібник для самостійного вивчення дисципліни / Державна податкова адміністрація України; Національна академія держ. податкової служби України / Л.М. Петренко (уклад.). — Ірпінь, 2007. — 78с.
8. Педагогічні технології в сучасних наукових дослідженнях: досвід та інновації [монографія] / за заг. ред. С. Я. Харченка. – Старобільськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2017. – 372 с.
9. Подоляк Л.Г., Юрченко В.І. Психологія вищої школи. Підручник. – К.: Каравела, 2017. – 360 с.
10. Прокопів Л. Інноваційні технології навчання і виховання у ВНЗ: навчально-методичний посібник. – Івано-Франківськ, 2017 – 166 с.
11. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України ; головний ред. В.Г. Кремень. – Київ : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
12. Мачинська Н.І., Стельмах С.С. Сучасні форми організації навчального процесу у вищій школі: навчально-методичний посібник / Н.І. Мачинська, С.С. Стельмах. – Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2012. – 180 с.
13. Стрельников В. Ю. Сучасні технології навчання у вищій школі : модульний посібник для слухачів авторських курсів підвищення кваліфікації викладачів МПК ПУЕТ / В. Ю. Стрельников, І. Г. Брітченко. – Полтава : ПУЕТ, 2013. – 309 с.
14. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник. К.: «Академвидав», 2006. – 352 с.

Допоміжна література

15. Андрущенко В. Інноваційний розвиток освіти в стратегії «українського прориву» / В. Андрущенко // Вища освіта України. – 2008. – № 2. – С. 10-17.
16. Друганова О. М. Приватна ініціатива в освіті України (історико-педагогічний аспект) [Текст] : монографія. – Х. : ДИВО, 2008. – 556 с.

17. Друганова О.М., Мартиненко І.І. Громадянська позиція й професійна діяльність викладача вищого навчального закладу як основа формування національної свідомості студентської молоді (історико-педагогічний аспект) // Педагогіка та психологія : зб. наук. праць Харківського національного педагогічного університету ім. Г.С. Сковороди – Харків, 2016. – Вип. 54 – С. 103 – 115.
18. Друганова О.М. Вплив громадсько-приватної ініціативи Харківських науковців на розвиток університетської освіти у ХІХ – на початку ХХ століття // Вісник Львівського університету: Серія педагогічна. Львів: Вид-во Львівського нац. ун-ту імені І. Франка. – Вип. 32, 2017. – С. 162 – 172.
19. Друганова О.М. Роль і місце історико-педагогічних знань у системі професійно-педагогічної підготовки сучасного викладача вищої школи. *Наукові записки кафедри педагогіки*. Зб. наук. пр., вип. 44. Харків, 2019. С. 73 – 85.
20. Микитась В. Давньоукраїнські студенти і професори / В. Микитась. – К. : Абрис, 1994. – 288 с.
21. Студент у законодавчому просторі вищої освіти : зб. нормативно-правових актів / укл. В. Д. Шинкарук, Н. Б. Шуст, С. М. Романюк, А. І. Клименко, О. Г. Труханова ; за заг. ред. І. О. Вакарчука. – К. : Знання України, 2008. – 410 с.

12. ПОСИЛАННЯ НА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ, ВІДЕО–ЛЕКЦІЇ, ІНШЕ МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. <http://www.mon.gov.ua/> – Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України
2. http://www.univer.kharkov.ua/ua/general/docs/files_pol Сайт Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна: основна документація
3. <http://www.pu.ac.kharkov.ua/> – Сайт Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди
4. <http://nbuv.gov.ua/> – Сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського
5. <http://www.dnpb.gov.ua/> – Сайт Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В.О. Сухомлинського
6. <http://korolenko.kharkov.com/> – Сайт Харківської державної наукової бібліотеки імені В.Г. Короленка
7. <http://www.osvita.org.ua/> – Освітній портал – освіта в Україні, освіта за кордоном
8. <http://ostriv.in.ua/> – Освітній шкільний інтернет-портал «Острів знань»
9. <http://www.edu-post-diploma.kharkov.ua/> – Офіційний сайт Комунального вищого навчального закладу «Харківська академія неперервної освіти»
10. <http://guonkh.gov.ua/> – Офіційний сайт Департаменту науки і освіти Харківської обласної державної адміністрації
11. <http://www.portal-slovo.ru/> – Образовательный портал «Слово»
12. <http://www.gumer.info/> – Библиотека Гумер – гуманитарные науки

Додаток 1

Завдання та система оцінювання самостійної роботи студентів денної форми навчання, які перебувають у відрядженні у зв'язку з академічною мобільністю

<p>Види та зміст самостійної роботи</p>	<p>за розділом «Загальні засади педагогіки і психології вищої школи»:</p> <ul style="list-style-type: none"> • укласти стислий словник з психології вищої школи, який ознайомлює з основною термінологією; • утворення 2 ситуаційних професійних задач, їх аналіз й шляхи розв'язання із наведенням аргументів. <p>За розділом «Теоретичні питання освітнього процесу у вищій школі» пропонуються такі види СРС:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ підготовка до контрольної роботи, яка містить 10 питань з відкритими відповідями. Кожен студент письмово відповідає на 2 питання, що заявлені в обраному ним варіанті (додаток 2); ▪ розробка плану-конспекту нетрадиційного лекційного або семінарського заняття з використанням новітніх педагогічних технологій за змістом дисципліни «Педагогіка вищої школи» (у формі презентації)
<p>Термін виконання</p>	<p>друга декада листопада</p>
<p>Форма контролю</p>	<p>презентація плану-конспекту нетрадиційного лекційного або семінарського заняття, контрольна робота (druganova_lena@ukr.net)</p>
<p>Система оцінювання</p>	<p><i>Критерії оцінювання контрольної роботи.</i> Оцінювання виконаних завдань здійснюється за 10-бальною системою й враховує: правильність і науковість викладу матеріалу, розкриття понять і закономірностей, точність уживання педагогічної термінології; логічність, доказовість у викладі матеріалу; здатність творчо підходити до розв'язання тих чи інших педагогічних питань; ступінь сформованості інтелектуальних, загальноосвітніх, спеціальних умінь.</p> <p><i>Критерії оцінювання плану-конспекту навчального заняття:</i></p> <p><u>Своєчасність</u> 0-5: робота складена у встановлений термін. У разі складання роботи після встановленого терміну бали за своєчасність не виставляються);</p> <p><u>Зміст роботи</u> 0-15:</p> <ul style="list-style-type: none"> - самостійність виконання (у разі доведеного плагіату бали за роботу анулюються); - повнота, грамотність і коректність розкриття обраного педагогічного феномену; - творчий підхід до виконання поставленого завдання; - відповідність формальним критеріям (структура, послідовність, логічність, мовна грамотність, якість

	оформлення, відповідність оформлення списку літератури встановленим вимогам тощо)
--	---

ЗАВДАННЯ ДЛЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ З ПЕДАГОГІКИ І ПСИХОЛОГІЇ ВИЩОЇ ШКОЛИ

1. Схарактеризувати сутність і структуру процесу навчання у вищій школі.
2. Назвати й стисло схарактеризувати закономірності й принципи навчання у вищій школі.
3. Розкрити взаємозв'язок діяльності викладача і студента в навчанні.
4. Назвати й охарактеризувати провідні мотиви навчання студентів у вищій школі.
5. Назвати основні підходи до класифікації методів навчання у вищій школі. Дати оцінку одній із обраних класифікацій.
6. Охарактеризувати лекцію як провідну форму організації навчально-пізнавальної діяльності студентів у закладах вищої освіти. Назвати сильні й слабкі сторони лекційних занять.
7. Схарактеризувати семінар/практичне (лабораторне заняття) як форму організації навчання у вищій школі. Сформулювати основні вимоги та розкрити методику їх проведення.
8. Поняття про сутність контролю, його компоненти та основні функції.
9. Розкрити сутність навчально-дослідної роботи студентів. Її роль у підвищенні якості фахової підготовки.
10. Схарактеризувати сучасні педагогічні технології. Дати характеристику однієї з технологій (за власним вибором).